ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (αναιρετικό τμήμα)

της 5ης Οκτωβρίου 2009 *

Στην υπόθεση Τ-58/08 Ρ,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους J. Currall και D. Martin,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι ο

Anton Pieter Roodhuijzen, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Λουξεμβούργου (Λουξεμβούργο), εκπροσωπούμενος από τον É. Boigelot, δικηγόρο,

προσφεύγων πρωτοδίκως,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρώτο τμήμα) της 27ης Νοεμβρίου 2007,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

F-122/06, Roodhuijzen κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή), και με την οποία ζητείται η αναίρεση της αποφάσεως αυτής,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(αναιρετικό τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Jaeger, Πρόεδρο, V. Tiili, J. Azizi, A. W. H. Meij (εισηγητή) και M. Βηλαρά, δικαστές,

γραμματέας: E. Coulon

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, δυνάμει του άρθρου 9 του παραρτήματος I του Οργανισμού του Δικαστηρίου, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί την αναίρεση κατά της αποφάσεως του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 27ης Νοεμβρίου 2007, F-122/06, Roodhuijzen κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), περί ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής να μην αναγνωρίσει τη σύμβαση συμβίωσης μεταξύ του Anton Pieter Roodhuijzen και της H. ως μη έγγαμη σχέση συμβίωσης κατά την έννοια του άρθρου 72, παράγραφος 1, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ) και, ως εκ τούτου, αυτή δεν υπήχθη στο Κοινό Σύστημα Υγειονομικής Ασφάλισης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΣΥΑ).

Το νομικό πλαίσιο

2 Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης εξέθεσε το νομικό πλαίσιο με τις σκέψεις 2 έως 4 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ως εξής.

3 Το άρθρο 72, παράγραφος 1, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ) ορίζει τα εξής:

«Εντός του ορίου του 80 % των αναληφθέντων εξόδων και βάσει ρυθμίσεως θεσπιζόμενης με κοινή συμφωνία από τα όργανα των Κοινοτήτων κατόπιν γνώμης της Επιτροπής κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, ο υπάλληλος, ο (η) σύζυγός του, εφόσον ο (η) τελευταίος (-α) δεν μπορεί να επωφεληθεί παροχών της αυτής φύσης και του αυτού επιπέδου, κατ' εφαρμογή οιωνδήποτε άλλων νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, τα τέκνα του και τα λοιπά συντηρούμενα από αυτόν πρόσωπα, σύμφωνα με το άρθρο 2 του παραρτήματος VII, καλύπτονται κατά των κινδύνων ασθενείας.

Ο/η σύντροφος μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης ενός υπαλλήλου αντιμετωπίζεται ως σύζυγος στο πλαίσιο του [συστήματος υγειονομικής ασφάλισης, όταν πληρούνται οι πρώτοι τρεις όροι του άρθρου 1, παράγραφος 2, [στοιχείο] γ΄, του παραρτήματος VII.

[…]»

4 Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ ορίζει τα εξής:

«Δικαιούται επιδόματος στέγης:

α) […]

β) […]

γ) ο υπάλληλος ο οποίος έχει καταχωρηθεί ως σύντροφος σταθερής μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης, υπό τον όρο ότι:

i) το ζεύγος προσκομίζει επίσημο έγγραφο, αναγνωριζόμενο ως τέτοιο από κράτος μέλος ή από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή κράτους μέλους, που βεβαιώνει το καθεστώς τους ως συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης,

ii) κανείς από τους συντρόφους της σχέσης συμβίωσης δεν διατελεί σε έγγαμη σχέση συμβίωσης ούτε σε άλλη μη έγγαμη σχέση συμβίωσης,

iii) οι σύντροφοι δεν έχουν μεταξύ τους κανένα από τους εξής δεσμούς: γονείς, τέκνα, πάπποι ή μάμμες, εγγονοί ή εγγονές, αδελφοί και αδελφές, θείοι, θείες, ανεψιοί, ανεψιές, γαμβροί και νύφες,

iv) το ζεύγος δεν δύναται νομίμως να τελέσει γάμο σε κράτος μέλος ένα ζεύγος θεωρείται ότι δύναται νομίμως να τελέσει γάμο, για τους σκοπούς του παρόντος σημείου, αποκλειστικά στις περιπτώσεις που τα μέλη του ζεύγους πληρούν όλους τους όρους που τίθενται από τη νομοθεσία κράτους μέλους το οποίο επιτρέπει το γάμο ενός τέτοιου ζεύγους,

[…]».

5 Το άρθρο 12 της κοινής ρυθμίσεως σχετικά με την ασφάλιση των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά των κινδύνων ασθενείας (στο εξής: κοινή ρύθμιση) ορίζει τα εξής:

«Είναι έμμεσα ασφαλισμένοι, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στα άρθρα 13 και 14:

— […]

— ο/η αναγνωρισμένος/-η σύντροφος του άμεσα ασφαλισμένου, ακόμα και στην περίπτωση που δεν πληρούται ο όρος ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, [στοιχείο] γ΄, τελευταίο εδάφιο, του παραρτήματος VII του [κ]ανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης,

ο/η σύζυγος ή ο/η αναγνωρισμένος/η σύντροφος που βρίσκεται σε άδεια για προσωπικούς λόγους όπως προβλέπεται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης.»

6 Στις Κάτω Χώρες, όπως προκύπτει από το φυλλάδιο που επισύναψε η Επιτροπή στην αίτησή της αναιρέσεως και το οποίο, όπως συνομολογούν οι διάδικοι, προέρχεται από την ολλανδική διοίκηση, το ολλανδικό δίκαιο προβλέπει, εκτός από τον παραδοσιακό γάμο, δύο μορφές ένωσης, ήτοι την καταχωρισμένη σχέση συμβίωσης (geregistreerd partnerschap) και τη σύμβαση συμβίωσης (samenlevingsovereenkomst). Μολονότι η πρώτη μορφή ένωσης συνεπάγεται έννομα αποτελέσματα, περιουσιακά και μη, παρόμοια, εν πολλοίς, με τα αποτελέσματα του δεσμού του γάμου, η δεύτερη μορφή ένωσης, αντιθέτως, εξαρτάται από την αυτονομία της βουλήσεως των μερών και επιφέρει μεταξύ τους, κυρίως, μόνον τα αποτελέσματα που απορρέουν από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που τα μέρη περιέλαβαν στη σύμβαση. Ειδικότερα,

δεν υφίσταται έννομη υποχρέωση να περιληφθούν στη σύμβαση συμβίωσης (samenlevingsovereenkomst) δεσμεύσεις ή δηλώσεις που αφορούν, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση συμβίωσης. Με την επιφύλαξη τηρήσεως των κανόνων της δημόσιας τάξης και της δημόσιας ηθικής, η σύμβαση συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» μπορεί επίσης να συνάπτεται από δύο ή περισσότερα πρόσωπα, και η σύναψη μιας τέτοιας συμφωνίας δεν αποκλείεται μεταξύ των προσώπων που έχουν δεσμούς στενής συγγένειας. Επιπλέον, σύμβαση συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» μπορεί να συναφθεί είτε με ιδιωτική συμφωνία, είτε με συμβολαιογραφική πράξη. Κατά το ολλανδικό δίκαιο, μόνον η ενώπιον συμβολαιογράφου συναφθείσα σύμβαση συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» καθίσταται επιλέξιμη για τα συνταξιοδοτικά συστήματα υπέρ των συντρόφων και διάφορες παροχές σχετικά με την απασχόληση. Η ενώπιον συμβολαιογράφου συναφθείσα σύμβαση μπορεί να απαιτηθεί από τρίτους, όπως από τα συνταξιοδοτικά ταμεία, ως απόδειξη της συμβίωσης ενός ζεύγους. Αντιθέτως, ακόμη κι ελλείψει κάθε τύπου, η σύναψη σύμβασης συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» ή η απλή συμβίωση έχει ορισμένες συνέπειες, μεταξύ άλλων, στους τομείς της φορολογίας και της κοινωνικής ασφαλίσεως. Κατ' αρχήν, η σύμβαση συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» δεν έχει συνέπειες έναντι τρίτων, αλλά τα δικαστήρια έχουν αρχίσει να αντιμετωπίζουν τα ζεύγη που συνδέονται με τέτοια σύμβαση όπως και τα έγγαμα ζεύγη ή εκείνα που έχουν συνάψει καταχωρισμένη σχέση συμβίωσης «geregistreerd partnerschap».

Το ιστορικό της διαφοράς

7 Το ιστορικό της διαφοράς εκτέθηκε στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ως εξής:

«6 Ο προσφεύγων, ολλανδικής ιθαγένειας, είναι υπάλληλος της Eurostat από τις 15 Φεβρουαρίου 2006. Στις 20 Φεβρουαρίου 2006, ζήτησε από την Επιτροπή να αναγνωρίσει τη συμβίωσή του με την [Η], η οποία ρυθμίζεται από σύμβαση συμβίωσης (samenlevingsovereenkomst) που καταρτίστηκε στις Κάτω Χώρες ενώπιον συμβολαιογράφου στις 29 Δεκεμβρίου 2005, προκειμένου η σύντροφός του να υπαχθεί στο ΚΣΥΑ.

7 Η υπηρεσία διαχειρίσεως και εκκαθαρίσεως ατομικών δικαιωμάτων (PMO), με έγγραφο της 28ης Φεβρουαρίου 2006, απέρριψε την αίτησή του με την αιτιολογία

ότι η σύμβαση συμβίωσης που καταρτίστηκε μεταξύ του προσφεύγοντος και της συντρόφου του δεν δύναται να θεωρηθεί ως σχέση συμβίωσης αναγνωριζόμενη από την ολλανδική νομοθεσία (νόμος περί geregistreerd partnerschap που ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1998) όπως απαιτεί το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

8 Στις 13 Μαρτίου 2006, ο προσφεύγων αμφισβήτησε την απόρριψη της αιτήσεώς του και προσκόμισε βεβαίωση της Πρεσβείας των Κάτω Χωρών στο Λουξεμβούργο, σύμφωνα με την οποία το samenlevingsovereenkomst που υπογράφηκε ενώπιον συμβολαιογράφου μεταξύ του προσφεύγοντος και της συντρόφου του αναγνωρίζεται από τις Κάτω Χώρες και, ως εκ τούτου, βεβαιώνει την ιδιότητά τους ως συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης.

9 Ωστόσο, η Επιτροπή, με το από 20 Μαρτίου 2006 υπηρεσιακό σημείωμα, επιβεβαίωσε την απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2006. Κατά την Επιτροπή, μολονότι η σύμβαση συμβίωσης βεβαιώνει τυπικά την ιδιότητα του προσφεύγοντος και της συντρόφου του ως συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης, δημιουργεί, εντούτοις, μόνον τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που οι σύντροφοι συναποδέχθηκαν εγγράφως. Το στοιχείο ότι η σύμβαση υπογράφηκε ενώπιον συμβολαιογράφου δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι πρόκειται απλώς για ιδιωτική σύμβαση, χωρίς έννομες συνέπειες για τους τρίτους και χωρίς υποχρέωση καταχωρίσεως. Πάντως, το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ απαιτεί από τους συντρόφους μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης την καταχώριση αυτή, αφού η καταχώριση δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις αντίστοιχα με τις έννομες συνέπειες του γάμου.

10 Ο προσφεύγων υπέβαλε διοικητική ένσταση στις 31 Μαρτίου 2006, με την οποία έβαλε κατά της υπερβολικά συσταλτικής, κατά την άποψή του, ερμηνείας των διατάξεων του άρθρου 1, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ από την Επιτροπή. Με την ένσταση αυτή, υποστήριξε ότι ο συμβολαιογραφικός τύπος της σύμβασης αρκεί και προέβαλε ορισμένα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι διαφορές μεταξύ της σχέσης συμβίωσής του και του θεσμού του γάμου είναι αμελητέες. Τόνιζε, μεταξύ άλλων, ότι η σχέση με τη σύντροφό του διαρκεί περισσότερο από δύο χρόνια, ότι έχουν μαζί ένα τέκνο, το οποίο έχει αναγνωρίσει επισήμως και αναμένουν και δεύτερο τέκνο. Ο προσφεύγων πρόσθετε ότι έχουν συντάξει με τη σύντροφό του αμοιβαίως διαθήκες και έχει συνάψει ασφάλιση ζωής υπέρ της συντρόφου του.

11 Η διαχειριστική επιτροπή του ΚΣΥΑ (στο εξής: διαχειριστική επιτροπή), με γνωμοδότηση της 1ης Ιουνίου 2006, βάσει των εγγράφων που προσκόμισε ο προσφεύγων, ιδίως δε της σύμβασης συμβίωσης που καταρτίστηκε ενώπιον συμβολαιογράφου και της βεβαίωσης της Πρεσβείας των Κάτω Χωρών στο Λουξεμβούργο, έκρινε ότι η επίμαχη σχέση συμβίωσης πρέπει να θεωρηθεί ότι πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 12 της κοινής ρυθμίσεως, ιδίως δε την προϋπόθεση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, σημείο i, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

12 Παρά τη θετική αυτή γνωμοδότηση της διαχειριστικής επιτροπής, η [αρμόδια για τους διορισμούς αρχή, στο εξής: ΑΔΑ], με απόφαση της 12ης Ιουλίου 2006, απέρριψε την ένσταση του προσφεύγοντος. Έκρινε ότι οι διατάξεις του ΚΥΚ έχουν ως σκοπό την υπαγωγή στο ΚΣΥΑ μόνο των συντρόφων που δεσμεύονται στο πλαίσιο παρόμοιας με τον γάμο σχέσης, η οποία περιλαμβάνει αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις, όπως καθορίζονται κατά νόμο. Η ΑΔΑ επισήμανε ότι η σύμβαση συμβίωσης αποτελεί απλώς ιδιωτική σύμβαση που μπορεί να συναφθεί από περισσότερα από δύο άτομα, το περιεχόμενό της το καθορίζουν τα συμβαλλόμενα μέρη και, μολονότι η εν λόγω σχέση συμβίωσης καταρτίζεται ενώπιον συμβολαιογράφου, στην πράξη δεν έχει καμία έννομη συνέπεια και επομένως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μη έγγαμη σχέση συμβίωσης κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

13 Η απόφαση της [ΑΔΑ] κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 13 Ιουλίου 2006.»

Διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης και αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

8 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 23 Οκτωβρίου 2006, ο A. P. Roodhuijzen ζήτησε από το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής περί μη αναγνωρίσεως της σύμβασης κοινής συμβίωσης με την Η. ως «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» κατά τον ΚΥΚ και, κατά συνέπεια, περί μη υπαγωγής της Η. στο ΚΣΥΑ.

9 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής για παράβαση του άρθρου 72 του ΚΥΚ, του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ και του άρθρου 12 της κοινής ρυθμίσεως.

10 Ειδικότερα, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης εξέτασε την επιχειρηματολογία της Επιτροπής ότι ο νομοθέτης δεν θέλησε να επεκτείνει τη δυνατότητα υπαγωγής στο ΚΣΥΑ σε όλους τους σταθερούς συντρόφους των υπαλλήλων των οποίων η σχέση συμβίωσης είναι «αναγνωρισμένη», αλλά μόνο στους συντρόφους των οποίων η σχέση συμβίωσης προσομοιάζει ευρέως με τον «γάμο» στο κράτος μέλος εντός του οποίου έχει συναφθεί.

11 Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης έκρινε, με τη σκέψη 29 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από το γράμμα του άρθρου 72 του ΚΥΚ προκύπτει ότι, για να καθοριστεί η έννοια του «συντρόφου υπαλλήλου στο πλαίσιο μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», το άρθρο αυτό παραπέμπει ευθέως στις τρεις πρώτες προϋποθέσεις του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, αφού το ζήτημα της καταχωρίσεως της σχέσης συμβίωσης, που περιλαμβάνεται στην εισαγωγική περίοδο του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, δεν δύναται να θεωρηθεί ως προαπαιτούμενο. Τόνισε επίσης ότι η αιτιολογική σκέψη 8 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 723/2004 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 2004, για την τροποποίηση του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων αυτών (ΕΕ L 124, σ. 1), η οποία αφορά την επέκταση των πλεονεκτημάτων των έγγαμων ζευγών σε διαφορετικές από τον γάμο μορφές ένωσης, αναφέρεται στους «υπαλλήλ[ους] που τελούν σε μη έγγαμη σχέση συμβίωσης αναγνωρισμένη από ένα κράτος μέλος ως σταθερή σχέση συμβίωσης», χωρίς να κάνει μνεία προϋποθέσεων σχετικών με την καταχώριση της επίμαχης σχέσης.

12 Όσον αφορά την πρώτη από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ (στο εξής: επίμαχη προϋπόθεση), το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης έκρινε με τη σκέψη 32 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η προϋπόθεση αυτή έχει τρία σκέλη:

— το πρώτο σκέλος αφορά την προσκόμιση «επίσημου» εγγράφου σχετικά με την οικογενειακή κατάσταση των προσώπων

— το δεύτερο σκέλος απαιτεί το εν λόγω επίσημο έγγραφο να «αναγνωρίζεται» ως τέτοιο από κράτος μέλος

— τέλος, το τρίτο σκέλος απαιτεί το επίσημο αυτό έγγραφο να πιστοποιεί το καθεστώς των ενδιαφερομένων ως «συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης».

13 Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης έκρινε ότι, εν προκειμένω, η επίμαχη προϋπόθεση πληρούται ως προς τα δύο πρώτα σκέλη της, καθόσον ο A. P. Roodhuijzen προσκόμισε τη σύμβαση συμβίωσης που έχει καταρτίσει με τη σύντροφό του ενώπιον συμβολαιογράφου στις Κάτω Χώρες και βεβαίωση της Πρεσβείας των Κάτω Χωρών στο Λουξεμβούργο, με την οποία πιστοποιείται ότι η σύμβαση αυτή αναγνωρίζεται στις Κάτω Χώρες (σκέψη 33 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

14 Όσον αφορά αντιθέτως το τρίτο σκέλος, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης έκρινε τα εξής:

«35 […] Το ζήτημα αν δύο άτομα εμπίπτουν στο καθεστώς των “συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης”, κατά την έννοια του ΚΥΚ, δεν μπορεί να εξαρτάται αποκλειστικώς από την εκτίμηση των εθνικών αρχών ενός κράτους μέλους. Συνεπώς, ειδικότερα το samenlevingsovereenkomst δεν πιστοποιεί το καθεστώς των ενδιαφερομένων ως “συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης” αποκλειστικώς επειδή ένα επίσημο έγγραφο αναγνωριζόμενο ως τέτοιο από κράτος μέλος πιστοποιεί την ύπαρξη του καθεστώτος αυτού. Πράγματι, η σύμβαση συμβίωσης του ολλανδικού δικαίου αποτελεί σύμβαση της οποίας το περιεχόμενο συναποφασίζεται ελεύθερα από τα μέρη υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως των κανόνων περί δημοσίας τάξεως και χρηστών ηθών. Η εν λόγω σύμβαση μπορεί να συναφθεί μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσώπων και δεν υπάρχει νομική υποχρέωση να περιληφθούν σε αυτή δεσμεύσεις ή δηλώσεις σχετικά, μεταξύ άλλων, με την υποχρέωση συμβίωσης. Εξάλλου, η σύμβαση αυτή δεσμεύει καταρχήν τα μέρη αποκλειστικώς ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αυτά προβλέπουν και τα περιορισμένα, εν πάση περιπτώσει, έννομα αποτελέσματά της έναντι τρίτων απαιτούν ειδικές διαδικασίες και δηλώσεις.

36 Αντιθέτως, πρέπει να γίνει δεκτή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, ως ένα βαθμό, η θέση της Επιτροπής, καθό μέτρο δέχεται ότι το άρθρο 72 του ΚΥΚ και το άρθρο 12 της κοινής ρυθμίσεως αφορούν τις σχέσεις συμβίωσης που "μπορούν να εξομοιωθούν" με γάμο και ότι σχέση συμβίωσης, για να εμπίπτει στις εν λόγω διατάξεις, πρέπει να παρουσιάζει ορισμένες ομοιότητες με τον γάμο.

37 Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο ΔΔ κρίνει ότι το τρίτο σκέλος της επίμαχης προϋποθέσεως πρέπει να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει σωρευτικώς τρεις επιμέρους προϋποθέσεις.

38 Πρώτον, το τρίτο αυτό σκέλος της επίμαχης προϋποθέσεως απαιτεί, το δε γράμμα της εφαρμοστέας διατάξεως του ΚΥΚ επιβεβαιώνει την ερμηνεία αυτή, ότι οι σύντροφοι σχέσης συμβίωσης πρέπει να αποτελούν "ζεύγος", ήτοι ένωση δύο προσώπων, αντιθέτως προς άλλες ενώσεις προσώπων που μπορούν να αποτελούν μέρη της σύμβασης συμβίωσης του ολλανδικού δικαίου. Διαπιστώνεται, χωρίς να το αμφισβητούν οι διάδικοι, ότι περί αυτού πρόκειται στην υπό κρίση υπόθεση.

39 Περαιτέρω, η χρήση της λέξης "καθεστώς" αποδεικνύει ότι η σχέση των συντρόφων σχέσης συμβίωσης πρέπει να παρουσιάζει στοιχεία δημοσιότητας και τύπου. Η δεύτερη αυτή επιμέρους προϋπόθεση του τρίτου σκέλους, η οποία συνδέεται εν μέρει με το πρώτο σκέλος της επίμαχης προϋποθέσεως […], εκτείνεται πάντως πέρα από την απλή απαίτηση προσκομίσεως ενός "επίσημου" εγγράφου. Δεν αμφισβητείται ότι πληρούται στην προκειμένη περίπτωση. Αφενός, η σύμβαση που ρυθμίζει τη συμβίωση του προσφεύγοντος και της συντρόφου του, η οποία καταρτίστηκε ενώπιον συμβολαιογράφου χωρίς να υφίσταται υποχρέωση προς τούτο, αποτελεί δημόσιο έγγραφο αφού έχει περιβληθεί τον συμβολαιογραφικό τύπο αφετέρου, ρυθμίζει τη συμβίωση των συντρόφων κατά τρόπο συστηματικό και λεπτομερή ακολουθώντας τον τρόπο διατυπώσεως των νομικών κειμένων.

40 Τέλος, η έννοια των "συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης" πρέπει να νοηθεί ως περιλαμβάνουσα μια κατάσταση στην οποία οι σύντροφοι συμβιώνουν κατά

τρόπο σταθερό και δεσμεύονται, στο πλαίσιο της συμβίωσης αυτής, από αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις σχετικά με τον κοινό τους βίο.»

15 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης έκρινε ότι πληρούται επίσης η τρίτη επιμέρους προϋπόθεση, σχετικά με την έννοια των «συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», για τους εξής λόγους:

«42 Καταρχάς, ο προσφεύγων και η σύντροφός του, στο προοίμιο του samenlevingsovereenkomst που κατάρτισαν, δηλώνουν ρητά ότι συμβιώνουν σε κοινή οικογενειακή εστία από την 1η Ιουλίου 2004. Επιπλέον, όπως επισήμανε ο προσφεύγων κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το άρθρο 7 της σύμβασης συμβίωσης επιβάλλει στο ζεύγος την υποχρέωση να έχει κοινή κατοικία.

43 Διαπιστώνεται περαιτέρω ότι η σύμβαση συμβίωσης του προσφεύγοντος και της συντρόφου του περιλαμβάνει ευρεία ρύθμιση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σχετικά με τη συμβίωσή τους ως ζεύγους. Μεταξύ άλλων, σύμφωνα με το άρθρο 3 της σύμβασης, οι σύντροφοι έχουν εξουσιοδοτηθεί αμοιβαίως ως προς τις νομικές πράξεις που πραγματοποιούνται καθημερινώς για τις ανάγκες της οικογενειακής εστίας. Το άρθρο 4 της σύμβασης ορίζει ότι τα πράγματα της οικογενειακής εστίας ανήκουν κατά συγκυριότητα και στους δύο, εκτός εάν περιλαμβάνονται στο παράρτημα της σύμβασης ή αν τα μέρη συμφώνησαν διαφορετικώς γραπτώς. Τα κοινά αυτά πράγματα της οικογενειακής εστίας απαριθμούνται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της σύμβασης. Οι σύντροφοι υπέχουν, βάσει του άρθρου 5 της σύμβασης, αμοιβαία υποχρέωση να συνεισφέρουν μηνιαίως και κατ' αναλογία των καθαρών εισοδημάτων της εργασίας τους σε κοινό ταμείο ώστε να αντιμετωπίζονται τα καθημερινά έξοδα της οικογενειακής εστίας. Εξάλλου, το άρθρο 8 της σύμβασης ορίζει ότι, σε περίπτωση αμφισβήτησης της κυριότητας ενός πράγματος, τεκμαίρεται ότι αυτή ανήκει και στους δυο εξ αδιαιρέτου. Σημειωτέον, τέλος, το άρθρο 9 της σύμβασης, κατά το οποίο κάθε σύντροφος ορίζει τον έτερο ως δικαιούχο της "σύνταξης του συντρόφου" σε περίπτωση που οι αντίστοιχοι κανονισμοί των συντάξεών τους αναγνωρίζουν τέτοια σύνταξη.

44 Μολονότι ως προς τα τέκνα, η σύμβαση συμβίωσης δεν ρυθμίζει εκ πρώτης όψεως τίποτε, από το φυλλάδιο που επισυνάπτεται στο υπόμνημα αντικρούσεως και μνημονεύεται στη σκέψη 5 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι, στην περίπτωση που οι γονείς είναι απλώς σύντροφοι σχέσης συμβίωσης, το ολλανδικό δίκαιο επιτρέπει στον πατέρα του τέκνου, μέσω της αναγνωρίσεως του τέκνου αλλά και άλλων διαδικασιών, να αποκτήσει τα ίδια δικαιώματα έναντι του τέκνου ως εάν είχε συνάψει γάμο με τη μητέρα του. Μεταξύ άλλων, ασκεί τη γονική μέριμνα από κοινού με τη μητέρα επιπλέον, το τέκνο αποκτά ενδεχομένως το επώνυμο του πατέρα. Στην προκειμένη περίπτωση, ο προσφεύγων, χωρίς αυτό να αμφισβητείται από την Επιτροπή, δήλωσε ότι έχει αναγνωρίσει το πρώτο τέκνο του από τη γέννησή του, γεγονός που του αναγνωρίζει πλείονα δικαιώματα ως πατέρα.

45 Εξάλλου, αν και η σύναψη σύμβασης συμβίωσης δεσμεύει καταρχήν τους συντρόφους και μόνον (βλ. σκέψη 35 της παρούσας αποφάσεως), επισημαίνεται ότι στο προαναφερθέν φυλλάδιο, αφού αναφέρεται ότι τα ολλανδικά δικαστήρια αρχίζουν να αντιμετωπίζουν τα ζεύγη που έχουν συνάψει σχέση συμβίωσης όπως τα ζεύγη που έχουν συνάψει καταχωρισμένη σχέση συμβίωσης ή γάμο (courts are starting to put couples with a cohabitation agreement on the same footing as married and registered couples), γίνεται ρητώς δεκτό ότι μπορούν να αναγνωριστούν υπέρ των ζευγών που έχουν συνάψει σύμβαση συμβίωσης συνέπειες έναντι τρίτων, όσον αφορά, ειδικότερα, τις συντάξεις ωστόσο, ακριβώς, όπως επισημάνθηκε στο τέλος της σκέψης 43 της παρούσας αποφάσεως, οι σύντροφοι, στην υπό κρίση διαφορά, ορίστηκαν αμοιβαίως δικαιούχοι της "σύνταξης του συντρόφου" σε περίπτωση που οι αντίστοιχοι κανονισμοί των συντάξεών τους αναγνωρίζουν τέτοια σύνταξη.

46 Τα ανωτέρω στοιχεία καθιστούν πρόδηλο ότι, ακόμη και αν οι συνέπειες της σύμβασης συμβίωσης που κατάρτισαν ο προσφεύγων και η σύντροφός του δεν είναι τόσο ευρείες όσο οι συνέπειες του γάμου ή του geregistreerd partnerschap, προσομοιάζουν εν πολλοίς αν, όπως στην προκειμένη περίπτωση, οι σύντροφοι τις ρυθμίζουν συμβατικώς.»

16 Συνεπώς, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης συνήγαγε, με τη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η σύντροφος του προσφεύγοντος μπορεί, κατ' εφαρμογή του άρθρου 72 του ΚΥΚ και του άρθρου 12 της κοινής ρυθμίσεως, να υπαχθεί στο ΚΣΥΑ στο οποίο εμπίπτουν ο «σύντροφος μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης υπαλλήλου» και ο «αναγνωρισμένος σύντροφος σχέσης συμβίωσης του άμεσα ασφαλισμένου».

17 Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, αφού απέρριψε τα αντίθετα επιχειρήματα της Επιτροπής, προσέθεσε τα εξής:

«56 Επιπλέον, το Δικαστήριο ΔΔ κρίνει ότι η άποψη της Επιτροπής ως προς την απαίτηση σύμβασης υπό μορφήν geregistreerd partnerschap του ολλανδικού δικαίου μπορεί να οδηγήσει σε άνιση μεταχείριση. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι πλείονα κράτη δεν αναγνωρίζουν παρόμοιες με το geregistreerd partnerschap μορφές ένωσης, η απαίτηση της Επιτροπής να υπάρχει "καταχωρισμένη" σχέση συμβίωσης αυτού του τύπου, θα συνεπαγόταν, για τα μη έγγαμα ζεύγη, τα οποία, λόγω, μεταξύ άλλων, τόσο του τόπου κατοικίας τους όσο και της ιθαγένειας των συντρόφων, έχουν στενότερους δεσμούς με τα κράτη αυτά, την οριστική μη υπαγωγή του συντρόφου μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης του υπαλλήλου στο ΚΣΥΑ. Αντιστρόφως, αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή δέχεται για τα ζεύγη αυτά τις σχέσεις συμβίωσης που συνάπτονται με συμβάσεις συμβίωσης, η άρνησή της να αναγνωρίσει τις "απλές" συμβάσεις συμβίωσης για τα ζεύγη που έχουν στενότερους δεσμούς, κατά την ανωτέρω έννοια, με τα κράτη που αναγνωρίζουν διαφορετικές από τον γάμο ή την "καταχωρισμένη" σχέση συμβίωσης μορφές ένωσης, θα οδηγούσε σε άνιση μεταχείριση των ζευγών αυτών συγκεκριμένα, για τα ζεύγη αυτά, η επέκταση της δυνατότητας υπαγωγής του συντρόφου στο ΚΣΥΑ δεν θα γινόταν δεκτή, ενώ θα επιτρεπόταν για τα ζεύγη που έχουν δεσμούς, όπως προαναφέρθηκε, με τα κράτη που δεν αναγνωρίζουν "καταχωρισμένες" σχέσεις συμβίωσης. Οι ανισότητες αυτές θα δικαιολογούνταν ακόμη δυσκολότερα προκειμένου περί σχέσεων συμβιώσεως που δεν έχουν "καταχωριστεί" κατά την έννοια που υποστηρίζει η Επιτροπή, αλλά, εντούτοις, παρουσιάζουν περισσότερες ομοιότητες με τον γάμο συγκριτικά με το geregistreerd partnerschap του ολλανδικού δικαίου. Εξάλλου, μολονότι είναι αληθές ότι, κατά τη νομολογία, τα άρθρα 12 ΕΚ, 39 ΕΚ, 43 ΕΚ και 49 ΕΚ, απαγορεύοντας σε κάθε κράτος μέλος να συναρτά τον τρόπο εφαρμογής του δικαίου του με την ιθαγένεια, δεν αφορούν τις διαφορές μεταχειρίσεως που ενδέχεται να προκύπτουν μεταξύ των κρατών μελών από τις διαφορές που υφίστανται μεταξύ των νομοθεσιών των διαφόρων κρατών μελών, εφόσον οι νομοθεσίες αυτές εφαρμόζονται σε όλα τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια και ασχέτως της ιθαγένειάς τους (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 1978, 1/78, Kenny, Συλλογή τόμος 1978, σ. 461, σκέψη 18 της 7ης Μαΐου 1992, C-251/90 και C-252/90, Wood και Cowie, Συλλογή 1992, σ. I-2873, σκέψη 19 της 3ης Ιουλίου 1979, 185/78 έως 204/78, Van Dam en Zonen κ.λπ., Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 143, σκέψη 10, και της 1ης Φεβρουαρίου 1996, C-177/94, Perfili, Συλλογή 1996, σ. 161, σκέψη 17), οι ανισότητες, όπως αυτές που διαπιστώνονται στην παρούσα σκέψη, δεν εμπίπτουν στη νομολογία αυτή συγκεκριμένα, αφενός, και αντιθέτως προς την προϋπόθεση στην οποία στηρίζεται η εν λόγω νομολογία, η άνιση μεταχείριση που επισημαίνεται με την παρούσα σκέψη οφείλεται στην ιθαγένεια των ενδιαφερομένων και στον τόπο κατοικίας τους, κριτήριο που συχνά καλύπτει το κριτήριο της ιθαγένειας,

αφετέρου, στις υποθέσεις που δημιούργησαν την προπαρατεθείσα νομολογία, το ζήτημα της διάκρισης ετίθετο αναφορικά με τους κανόνες της ελεύθερης κυκλοφορίας, ενώ, στην προκειμένη περίπτωση, πρόκειται περί της εγγυήσεως της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων ως αρχής του δικαίου της κοινοτικής δημόσιας διοίκησης.

57 Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να γίνουν δεκτοί οι προβληθέντες από τον προσφεύγοντα λόγοι ακυρώσεως που αντλούνται από παράβαση του άρθρου 72 του ΚΥΚ, του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, σημείο i, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ και του άρθρου 12 της κοινής ρυθμίσεως και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, παρέλκει δε η εξέταση των λοιπών λόγων ακυρώσεως, οι οποίοι άλλωστε, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, αορίστως προβάλλονται, ενώ, κατά τα λοιπά, ορισμένοι λόγοι ουδόλως αναπτύσσονται.

58 Πράγματι, η ερμηνεία που υιοθέτησε το Δικαστήριο ΔΔ σχετικά με το άρθρο 72 του ΚΥΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, σημείο i, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ και το άρθρο 12 της κοινής ρυθμίσεως, ενδέχεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να οδηγήσει τις υπηρεσίες, στις οποίες υποβάλλονται αιτήσεις για την υπαγωγή στο ΚΣΥΑ του συντρόφου μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης υπαλλήλου, να προβεί σε έρευνες και επαληθεύσεις, ενώ ο κοινοτικός νομοθέτης, με τον κανονισμό 723/2004, θέλησε να απλοποιήσει τις διοικητικές διαδικασίες των οργάνων. Πάντως, ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται, σε μεγάλο βαθμό, με τους νέους κανόνες περί αποζημιώσεων και επιδομάτων, μοναδικοί τομείς στους οποίους αναφέρεται ως προς την απλοποίηση ο κανονισμός 723/2004, με την αιτιολογική του σκέψη 26, και οι οποίοι, άλλωστε, όχι μόνο διαφέρουν από την επέκταση της δυνατότητας υπαγωγής στο ΚΣΥΑ, αλλά και είναι λιγότερο ευαίσθητοι κοινωνικά από τη δυνατότητα αυτή […]. Εξάλλου, ο σκοπός της απλοποιήσεως πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να συνάδει με τις ανώτερες αρχές του δικαίου και τους κανόνες του ΚΥΚ ωστόσο, οι δυσκολίες που μπορούν να ανακύψουν για τις διοικήσεις, από την ερμηνεία που έγινε δεκτή στην προκειμένη περίπτωση, αποτελούν αποκλειστικώς απόρροια της εφαρμογής από το Δικαστήριο ΔΔ των εν λόγω αρχών και κανόνων προκειμένου να καθορίσει το ακριβές περιεχόμενο της έννοιας “σύντροφος μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης” του άρθρου 72 του ΚΥΚ.»

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

18 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 Φεβρουαρίου 2008, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση αναίρεση.

19 Ο A. P. Roodhuijzen κατέθεσε υπόμνημα αντικρούσεως στις 28 Απριλίου 2008.

20 Η Επιτροπή έλαβε άδεια, τη αιτήσει της, να υποβάλει υπόμνημα απαντήσεως, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 143, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Το υπόμνημα απαντήσεως κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 18 Ιουλίου 2008 και το υπόμνημα ανταπαντήσεως στις 10 Οκτωβρίου 2008.

21 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

— να απορρίψει ως αβάσιμα τα αιτήματα που διατύπωσε πρωτοδίκως ο A. P. Roodhuijzen

— να καταδικάσει τους διαδίκους στα δικαστικά τους έξοδα σχετικά με την παρούσα διαδικασία, καθώς και τα σχετικά με την ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης διαδικασία.

22 Ο A. P. Roodhuijzen ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στο σύνολο των δικαστικών εξόδων σχετικά με την παρούσα διαδικασία.

23 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (αναιρετικό τμήμα) διαπίστωσε ότι οι διάδικοι δεν είχαν υποβάλει καμία αίτηση καθορισμού επ' ακροατηρίου συζητήσεως εντός της προθεσμίας ενός μηνός από της κοινοποιήσεως της περατώσεως της έγγραφης διαδικασίας και αποφάσισε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 146 του Κανονισμού Διαδικασίας, να αποφανθεί χωρίς προφορική διαδικασία.

Σκεπτικό

24 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, πρώτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν αποφάνθηκε μόνον ultra petita, αλλά επίσης ultra vires, και προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας. Δεύτερον, επικαλείται πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της έννοιας της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης». Εξάλλου, η Επιτροπή επικαλείται επικουρικώς εσφαλμένη ερμηνεία της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, σε περίπτωση που το Πρωτοδικείο δεχθεί τον πρώτο ή τον δεύτερο λόγο, τον οποίο εξέτασε, ως εκ περισσού, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, με τη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

Επί της προβαλλομένης παραβάσεως των κανόνων non ultra petita και non ultra vires καθώς και της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

25 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης αποφάνθηκε ultra vires, πρώτον, υποκαθιστώντας με την επιχειρηματολογία του την επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος πρωτοδίκως και, δεύτερον, προβαίνοντας σε ερμηνεία του ολλανδικού δικαίου.

26 Πρώτον, όσον αφορά το σκεπτικό του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης βάσει του οποίου διαπίστωσε ότι συντρέχει παράβαση του άρθρου 72 του ΚΥΚ και του άρθρου 1, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι είναι «διαφορετικό» της προβληθείσας από τον A. P. Roodhuijzen επιχειρηματολογίας με το δικόγραφο της προσφυγής και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση πρωτοδίκως. Συγκεκριμένα, ο A. P. Roodhuijzen υποστηρίζει ότι «η Επιτροπή δέχεται τη σύμβαση συμβίωσης, οσάκις ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει επίσημο έγγραφο, "αναγνωριζόμενο" ως τέτοιο από κράτος μέλος, που πιστοποιεί τη "μη έγγαμη σχέση συμβίωσής του"».

27 Εντούτοις, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης απέρριψε το επιχείρημα αυτό με την αιτιολογία ότι το ζήτημα αν δύο άτομα διατελούν σε κατάσταση «συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» δεν εμπίπτει στην αποκλειστική διακριτική ευχέρεια των αρχών του κράτους μέλους. Με τον τρόπο αυτό υπερέβη τα όρια της αρμοδιότητάς του και παραβίασε τα δικαιώματα άμυνας.

28 Επιπλέον, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης υποκατέστησε με την επιχειρηματολογία του την επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος πρωτοδίκως, κατά την εξέταση του λόγου που αντλείται από προσβολή της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

29 Συναφώς, η διαδικασία που ακολουθήθηκε εν προκειμένω πρωτοδίκως διαφέρει από εκείνη που εξετάστηκε με τις διατάξεις του Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2004, C-470/02 P, UER κατά M6 κ.λπ. (που δεν δημοσιεύθηκε στη Συλλογή, σκέψεις 42 και 43), και της 13ης Ιουνίου 2006, C-172/05 P, Mancini κατά Επιτροπής (που δεν δημοσιεύθηκε στη Συλλογή 2006, σκέψη 70), που προέβαλε ο προσφεύγων πρωτοδίκως, με τις οποίες το Δικαστήριο έκρινε ότι το Πρωτοδικείο δεν υπερέβη τα όρια των αρμοδιοτήτων του, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των γραπτών απαντήσεων των διαδίκων στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

30 Δεύτερον, η Επιτροπή προσάπτει στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ότι αποφάνθηκε ultra vires, κατά την εξέταση του αν η συναφθείσα μεταξύ του προσφεύγοντος πρωτοδίκως και της Η. σύμβαση συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» παράγει στην πράξη πρακτικά αποτελέσματα συγκρίσιμα με τα του γάμου ή της καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης «geresgistreerde partnerschap». Συγκεκριμένα, η εξέταση αυτή συνεπάγεται ερμηνεία του ολλανδικού δικαίου, για την οποία το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν είναι αρμόδιο. Εξάλλου, η ερμηνεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης είναι αντίθετη προς την ερμηνεία των ολλανδικών αρχών, οι οποίες κάνουν διάκριση μεταξύ του γάμου και της καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης «geregistreerd partnerschap», αφενός, και, αφετέρου, της σύμβασης συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst», έτσι ώστε η σύμβαση συμβίωσης δεν μπορεί να θεωρηθεί συγκρίσιμη με τα δύο πρώτα.

31 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο της Δημόσιας Διοίκησης υπερέβη τα όρια των αρμοδιοτήτων του ερμηνεύοντας αυτοτελώς την κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ κοινοτική έννοια «σύντροφος σταθερής μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», για την οποία γίνεται λόγος. Ωστόσο, η διάταξη αυτή παραπέμπει στις εθνικές νομοθεσίες για να καθοριστεί, σε συνάρτηση με τις πολιτικές επιλογές κάθε κράτους μέλους, αν δύο άνθρωποι αναλαμβάνουν δεσμεύσεις σε «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης», εφόσον το ζεύγος πρέπει να προσκομίσει επίσημο έγγραφο του οικείου κράτους μέλους το οποίο την πιστοποιεί.

32 Ο A. P. Roodhuijzen αμφισβητεί την επιχειρηματολογία αυτή.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

33 Πρώτον, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η Επιτροπή, υποστηρίζοντας ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης αποφάνθηκε ultra vires καθόσον υποκατέστησε με την δική του επιχειρηματολογία την επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος πρωτοδίκως, του προσάπτει συγκεκριμένα ότι δεν τήρησε το πλαίσιο της διαφοράς, όπως καθορίζεται από τους διαδίκους, και ότι βασιζόμενο σε επιχειρήματα που δεν συζητήθηκαν μεταξύ των διαδίκων, προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας.

34 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, καθόσον ο κοινοτικός δικαστής, οσάκις επιλαμβάνεται προσφυγής ακυρώσεως, δεν μπορεί να αποφανθεί ultra petita, δεν έχει αρμοδιότητα να αναπροσδιορίσει το κύριο αντικείμενο της προσφυγής (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Δεκεμβρίου 2008, T-90/07 P και T-99/07 P, Βέλγιο κατά Genette, Συλλογή 2008, σ. II-3859, σκέψεις 72 έως 75), ούτε μπορεί να εξετάσει αυτεπαγγέλτως έναν ισχυρισμό παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου το δημόσιο συμφέρον επιβάλλει μία τέτοια εξέταση.

35 Αντιθέτως, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο διαφοράς, όπως αυτή έχει καθοριστεί από τους διαδίκους, ο κοινοτικός δικαστής, μολονότι οφείλει να αποφαίνεται μόνον επί των αιτημάτων των διαδίκων, εντούτοις, δεν μπορεί να περιοριστεί στην εξέταση μόνον των επιχειρημάτων που προβάλλουν οι διάδικοι προς στήριξη των αιτημάτων τους, διότι, άλλως, αναλόγως της περιπτώσεως, θα ήταν υποχρεωμένος να στηρίξει την απόφασή του σε εσφαλμένους νομικούς ισχυρισμούς (προπαρατεθείσες αποφάσεις UER/M6 κ.λπ., σκέψη 69 Mancini κατά Επιτροπής, σκέψη 41, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Ιουνίου 2007, T-246/99, Tirrenia di Navigazione κ.λπ. κατά Επιτροπής, που δεν δημοσιεύθηκε στη Συλλογή, σκέψη 102).

36 Ειδικότερα, στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς, στην οποία, όπως εν προκειμένω, οι διάδικοι διαφωνούν ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή διατάξεως του κοινοτικού δικαίου, εναπόκειται στον κοινοτικό δικαστή να εφαρμόζει επί των πραγματικών περιστατικών που του υποβάλλουν οι διάδικοι τους κανόνες δικαίου που ασκούν επιρροή για τη λύση της διαφοράς (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Léger στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 1998, C-252/96 P, Κοινοβούλιο κατά Gutiérrez de Quijano y Lloréns, Συλλογή 1998, σ. I-7421, I-7422, σκέψη 36). Δυνάμει της αρχής iura novit curia, ο προσδιορισμός της εννοίας του νόμου δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής μιας αρχής ελεύθερης διαθέσεως του αντικειμένου της δίκης από τους διαδίκους και, επομένως, ο κοινοτικός δικαστής δεν υποχρεούται να ανακοινώσει στους διαδίκους την ερμηνεία που προτίθεται να υιοθετήσει προκειμένου να λάβουν θέση συναφώς (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα

Κοσμά στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2000, C-174/98 P και C-189/98 P, Κάτω Χώρες και van der Wal κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-1, I-3, σκέψεις 95 και 96).

37 Εν προκειμένω, αρκεί επομένως να εξακριβωθεί εάν η επίμαχη αιτιολογία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, βάσει της οποίας ακυρώθηκε η προσβαλλομένη απόφαση, μολονότι απορρίφθηκε η επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος πρωτοδίκως, αποτελεί ανάπτυξη της συλλογιστικής του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης σχετικά με προβληθέντες πρωτοδίκως λόγους ή αφορά διαφορετικούς λόγους (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 1998, C-252/96 P, Κοινοβούλιο κατά Gutiérrez de Quijano y Lloréns, Συλλογή 1998, σ. I-7421, σκέψεις 32 έως 34).

38 Όσον αφορά το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με την κατά τον ΚΥΚ έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» και τις ρήτρες της σύμβασης συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» που συνήφθη μεταξύ του προσφεύγοντος πρωτοδίκως και της Η., επιβάλλεται η διαπίστωση ότι εντάσσεται στο πλαίσιο της εξετάσεως των λόγων περί παραβάσεως του άρθρου 72 του ΚΥΚ, του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, σημείο i, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ και του άρθρου 12 της κοινής ρυθμίσεως, που προβλήθηκαν με το δικόγραφο της προσφυγής. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης περιορίστηκε εν προκειμένω να ερμηνεύσει αυτοτελώς την έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» του άρθρου 72, παράγραφος 1, του ΚΥΚ και να την εφαρμόσει στην προκειμένη περίπτωση, κατά την εξέταση των προαναφερθέντων λόγων.

39 Ομοίως, ο λόγος περί της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, που αναπτύχθηκε αποκλειστικά για λόγους πληρότητας στη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εντάσσεται επίσης στο πλαίσιο της εξετάσεων των λόγων που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη. Συγκεκριμένα, η αναφορά στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως αποτελεί, στην προκειμένη περίπτωση, ανάπτυξη της συλλογιστικής του Δικαστηρίου της Δημόσιας Διοίκησης της σχετικής με την ερμηνεία της κατά το άρθρο 72, παράγραφος 1, του ΚΥΚ έννοιας της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης».

40 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι ο A. P. Roodhuijzen υπογραμμίζει ορθώς ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται αποκλειστικά σε πραγματικά στοιχεία που υποβλήθηκαν από τους διαδίκους στην κρίση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης και αποτέλεσαν αντικείμενο κατ' αντιμωλία συζητήσεως. Εξάλλλου, η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι τα στοιχεία αυτά αποτελούν μέρος της δικογραφίας.

41 Υπό τις συνθήκες αυτές, το προβληθέν από την Επιτροπή επιχείρημα ότι η πρωτοδίκως εξετασθείσα εν προκειμένω υπόθεση διαφέρει από τις υποθέσεις που είχε εξετάσει το Δικαστήριο με τις προαναφερθείσες αποφάσεις UER κατά M6 κ.λπ. και Mancini κατά Επιτροπής, επειδή, εν προκειμένω, οι διάδικοι δεν εκλήθησαν να απαντήσουν σε γραπτές ερωτήσεις του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, είναι αλυσιτελές, εφόσον, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης βασίστηκε αποκλειστικώς στα πραγματικά περιστατικά που υπέβαλαν στην κρίση του οι διάδικοι και τα οποία έχουν συζητηθεί μεταξύ τους.

42 Επομένως, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν αποφάνθηκε ultra petita και δεν προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της Επιτροπής

43 Δεύτερον, προς στήριξη του λόγου που αντλείται από παράβαση του κανόνα non ultra vires, η Επιτροπή προσάπτει κατ' ουσίαν στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ότι ερμήνευσε αυτοτελώς τον όρο της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», υπό το πρίσμα του οποίου εξετάστηκε η σύμβαση συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» μεταξύ του προσφεύγοντος πρωτοδίκως και της Η., «ερμηνεύοντας» για τον σκοπό αυτόν την ολλανδική νομοθεσία. Σύμφωνα με την Επιτροπή, μόνον ο Ολλανδός νομοθέτης είναι αρμόδιος να χαρακτηρίσει αυτό το είδος σύμβασης συμβίωσης.

44 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, αντιθέτως προς τις καταγγελίες της Επιτροπής, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν υπερέβη τα όρια της αρμοδιότητάς του, ερμηνεύοντας αυτοτελώς την έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» του άρθρου 72, παράγραφος 1 του ΚΥΚ, του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ', σημείο i, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ και του άρθρου 12 της κοινής ρυθμίσεως, κατόπιν, λαμβάνοντας υπόψη το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και το περιεχόμενο της σύμβασης

συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst», για την εφαρμογή της εν λόγω εννοίας στην προκειμένη περίπτωση.

45 Συγκεκριμένα, στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης απόκειται να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει την κατά τις επίμαχες διατάξεις του ΚΥΚ έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», κατά το μέτρο που οι διατάξεις αυτές δεν απαιτούν απόφαση εμπίπτουσα μόνον στην αρμοδιότητα του οικείου κράτους μέλους, υπαγόμενη σε δικαστικό έλεγχο της έννομης τάξης του κράτους αυτού (βλ., ως παράδειγμα εθνικής αρμοδιότητας, όσον αφορά τον υπολογισμό του ύψους των μεταφερομένων κατ' εφαρμογή του ΚΥΚ εθνικών συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, απόφαση Βέλγιο κατά Genette προαναφερθείσα, σκέψη 57 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

46 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης κλήθηκε να αποφασίσει αν η έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» μπορεί να ερμηνευθεί αυτοτελώς ή αν η έννοια αυτή πρέπει αντιθέτως να νοηθεί ως παραπέμπουσα στο εθνικό δίκαιο. Στην πρώτη περίπτωση, η εφαρμογή από το οικείο όργανο, υπό τον έλεγχο του κοινοτικού δικαστή, αυτοτελούς κοινοτικής έννοιας μπορεί να συνεπάγεται, ενδεχομένως, ότι το εθνικό δίκαιο πρέπει να ληφθεί υπόψη ως πραγματικό στοιχείο. Στην περίπτωση αυτή, οι ιδιαιτερότητες του εθνικού δικαίου πρέπει να ληφθούν υπόψη, ανεξάρτητα από τους νομικούς χαρακτηρισμούς του (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Φεβρουαρίου 2009, Τ-359/07 P έως Τ-361/07 P, Επιτροπή κατά Bertolete κ.λπ., που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 46). Αντιθέτως, στη δεύτερη περίπτωση, απόκειται στο οικείο όργανο, υπό τον έλεγχο του κοινοτικού δικαστή, να εφαρμόζει τους σχετικούς κανόνες του εθνικού δικαίου, όπως έχουν ερμηνευθεί από τα εθνικά δικαστήρια (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Μαΐου 1972, 24/71, Meinhardt κατά Επιτροπής, Recueil 1972, σ. 269, σκέψεις 6, 7 και 12 αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Δεκεμβρίου 1992, Τ-43/90, Díaz García κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1992, σ. II-2619, σκέψεις 37 έως 41 της 18ης Δεκεμβρίου 1992, Τ-85/91, Khouri κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2637, σκέψεις 33 έως 41, και της 21ης Απριλίου 2004, Τ-172/01, Μ κατά Δικαστηρίου, Συλλογή 2004, σ. II-1075, σκέψεις 72 έως 75 και 112).

47 Υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμη και αν υποτεθεί ότι είναι εσφαλμένη η αυτοτελής ερμηνεία της έννοιας της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», που έγινε δεκτή με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ότι υπερέβη τα όρια των αρμοδιοτήτων του, επειδή αναφέρθηκε στις ιδιαιτερότητες του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου.

Περαιτέρω, η εκτίμηση της κανονικότητας, αφενός, τέτοιας ερμηνείας και, αφετέρου, η εν προκειμένω εφαρμογή της έννοιας του «συντρόφου μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του λόγου που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της έννοιας της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης.»

48 Βάσει όλων αυτών των σκέψεων, οι λόγοι αναιρέσεως που αντλούνται από παράβαση των κανόνων non ultra petita και non ultra vires, καθώς και από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Επί της προβαλλομένης πλάνης περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της έννοιας της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης»

— Επιχειρήματα των διαδίκων

49 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της έννοιας της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» που παρέχει δικαίωμα υπαγωγής στο ΚΣΥΑ σε σύντροφο υπαλλήλου.

50 Η Επιτροπή προσάπτει συναφώς στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ότι, με τη σκέψη 29 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι η καταχώριση της έγγαμης σχέσης συμβίωσης, για την οποία γίνεται λόγος στην εισαγωγική φράση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ δεν αποτελεί προϋπόθεση. Διευκρινίζει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης, παραπέμποντας στο άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII, του ΚΥΚ, αντί να καθορίσει την έννοια του «συντρόφου μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» στο άρθρο 72 του ΚΥΚ, δεν αναφέρεται στον καθεαυτό τύπο της καταχωρίσεως της μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης, αλλά στην επίδραση του τύπου αυτού στο είδος της μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης που πρέπει να ληφθεί υπόψη. Επομένως, οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ δεν μπορούν να ερμηνευθούν ανεξαρτήτως της εισαγωγικής περιόδου της διατάξεως αυτής.

51 Κατά την Επιτροπή προκύπτει ότι η μοναδική «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης» περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ είναι αυτή η οποία, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, νοείται ως παράγουσα αποτελέσματα παρεμφερή με τα αποτελέσματα του γάμου. Επομένως, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της κοινοτικής έννοιας της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» ως δυνάμενης να περιλάβει άλλους τύπους μη εγγάμων σχέσεων συμβίωσης οι οποίες, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, δεν νοούνται ως παράγουσες τέτοια αποτελέσματα, αλλά μπορούν ωστόσο να έχουν «συνέπειες [οι οποίες] μπορεί να είναι [παρεμφερείς] από πολλές απόψεις [με τις συνέπειες του γάμου, αν] οι σύντροφοι τις συνάπτουν με σύμβαση» (σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

52 Μη έγγαμη συμβίωση όπως η σύμβαση συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» ουδέποτε μπορεί, ανεξαρτήτως από τους συμβατικώς συμφωνηθέντες όρους, να εξομοιωθεί με γάμο και να δημιουργήσει δικαίωμα βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, διότι ο Ολλανδός νομοθέτης δεν την προέβλεψε για να παραγάγει αποτελέσματα παρεμφερή με τα του γάμου. Συγκεκριμένα, από νομικής απόψεως, δεν συνιστά σύμβαση συμβίωσης που προορίζεται αποκλειστικά για πρόσωπα που επιθυμούν να συγκροτήσουν «ζεύγος».

53 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης επέκτεινε τα οφέλη ορισμένων πλεονεκτημάτων του ΚΥΚ, τα οποία μέχρι σήμερα ίσχυαν για τους συζύγους, σε ένα μόνον είδος σχέσης συμβίωσης, τη «καταχωρισμένη σταθερή σχέση συμβίωσης». Τούτο επιβεβαιώνεται από την όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 723/2004, δυνάμει της οποίας «σημασία έχει οι υπάλληλοι που τελούν σε μη έγγαμη σχέση συμβίωσης αναγνωρισμένη από ένα κράτος μέλος ως σταθερή σχέση συμβίωσης, οι οποίοι δεν μπορούν να συνάψουν νομίμως γάμο, να απολαύουν των ίδιων πλεονεκτημάτων με τα έγγαμα ζεύγη». Ωστόσο, η συλλογιστική του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το είδος της μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης που παρέχει το δικαίωμα για ορισμένα πλεονεκτήματα διαφέρει αναλόγως του υπό εξέταση πλεονεκτήματος.

54 Κατά την Επιτροπή, η απαίτηση καταχωρισμένης και σταθερής σύμβασης συμβίωσης κατά την έννοια της εισαγωγικής φράσεως του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ είναι η μόνη ουσιαστική προϋπόθεση του άρθρου αυτού. Πρώτον, η προϋπόθεση του σημείου i περί προσκομίσεως επισήμου εγγράφου, που αναγνωρίζεται ως τέτοιο από το οικείο κράτος μέλος, δεν απαιτεί η μη έγγαμη σχέση συμβίωσης να «αναγνωρίζεται» από το κράτος αυτό, όπως μπορεί να υποδηλώνει πεπλανημένως το άρθρο 12 της κοινής ρυθμίσεως. Αρκεί το προσκομισθέν έγγραφο που πιστοποιεί την καταχώριση της μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης να

αναγνωρίζεται ως επίσημο. Δεύτερον, οι προϋποθέσεις, που τίθενται με τα σημεία ii) και iii, με εξαίρεση, αφενός, τα ζεύγη που διατελούν σε έγγαμη σχέση συμβίωσης ή σε άλλη μη έγγαμη σχέση συμβίωσης και, αφετέρου, τους συντρόφους που έχουν στενούς συγγενικούς δεσμούς με υπάλληλο, προσομοιάζουν με τους όρους του γάμου και της «geregistreerd Partnerschap».

55 Αντιθέτως, η σύμβαση συμβίωσης «samenlevingsovereenkomst» μπορεί να συναφθεί μεταξύ πολλών προσώπων και μεταξύ στενών συγγενών. Η Επιτροπή υπενθυμίζει συναφώς ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων απέρριψε τους ισχυρισμούς περί δυσμενούς διακρίσεως, όσον αφορά κληρονομικά δικαιώματα, που προέβαλαν δύο αδελφές που διατελούν σε «σταθερή, στερεή και αλληλοϋποστηριζόμενη σχέση» (βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση της 29ης Απριλίου 2008, Burden κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψη 10), σε σχέση με τους συντρόφους που διατελούν σε σχέση μη έννομης συμβίωσης βάσει του δικαίου του Ηνωμένου Βασιλείου, μεταξύ άλλων, με το σκεπτικό ότι «ένα από τα χαρακτηριστικά που ορίζουν τον γάμο ή τη συμβίωση με βάση τη νομοθεσία περί σχέσης μη έννομης συμβίωσης είναι ότι αυτές τις μορφές ένωσης δεν μπορούν να συνάψουν πρόσωπα που έχουν στενούς δεσμούς συγγένειας» (σκέψη 62 της αποφάσεως).

56 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, κρίνοντας ότι η ενώπιον συμβολαιογράφου καταχώριση πληροί την προϋπόθεση περί «καταχωρίσεως», παραμόρφωσε την έννοια «καταχώριση», που αναφέρεται στην εισαγωγική περίοδο του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ. Συγκεκριμένα, η καταχώριση ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η σχέση μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης πρέπει να «ρυθμίζεται από τον νόμο» όπως και ο γάμος. Μια «σύμβαση συγκατοικήσεως/συμβιώσεως» ιδιωτικού δικαίου, δυνάμενη να «επισημοποιηθεί» ενώπιον συμβολαιογράφου κατά τη διακριτική ευχέρεια των μερών, δεν πληροί την προϋπόθεση αυτή.

57 Η Επιτροπή προσθέτει ότι η πέμπτη αιτιολογική σκέψη και το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158, σ. 77), επιβεβαιώνουν ότι, κατά το κοινοτικό δίκαιο, η «καταχωρισμένη σχέση συμβίωσης» είναι, αποκλειστικά, η σύναψη σχέσης συμβίωσης η οποία, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας βάσει της οποίας συνάφθηκε, παράγει ισοδύναμα με τον γάμο αποτελέσματα. Από τη σκέψη 33 της αποφάσεως του

Δικαστηρίου της 31ης Μαΐου 2001, C-122/99 P και C-125/99 P, D και Σουηδία κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2001, σ. I-4319), προκύπτει επίσης ότι, ως «καταχωρισμένη σχέση συμβίωσης», πρέπει να νοείται αποκλειστικώς η σχέση μη έγγαμης συμβίωσης, της οποίας τα αποτελέσματα ισοδυναμούν με τα του γάμου.

58 Επιπλέον, η νομολογία επιβεβαιώνει ότι έννοια όπως «σύντροφοι μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», η οποία ανάγεται στην οικογενειακή κατάσταση των προσώπων και επομένως εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών, δεν μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο αυτοτελούς ερμηνείας (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση D και Σουηδία κατά Συμβουλίου, σκέψεις 34 και 35, και απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Απριλίου 2008, C-267/06, Maruko, Συλλογή 2008, σ. I-1757, σκέψεις 59, 67 έως 69 και 72).

59 Επιπλέον, η υιοθετηθείσα από το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης προσέγγιση αποκλίνει της προθέσεως του κοινοτικού νομοθέτη να απλοποιήσει τις διοικητικές διαδικασίες των οργάνων. Συγκεκριμένα, όπως αναγνωρίζει το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης με τη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η προσέγγιση αυτή συνεπάγεται ότι, για κάθε περίπτωση «συμβατικής» σχέσης συμβίωσης η οποία, δυνάμει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, δεν εξομοιούται προς γάμο, η Επιτροπή προβαίνει σε ανάλυση των διατάξεων της εξεταζομένης συμβάσεως, προκειμένου να προσδιορίσει αν η σύμβαση αυτή και ο γάμος παράγουν «παρεμφερή» αποτελέσματα.

60 Επικουρικώς, σε περίπτωση που το Πρωτοδικείο επιβεβαιώσει την ερμηνεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, σύμφωνα με την οποία το άρθρο 72 του ΚΥΚ δεν παραπέμπει στην εισαγωγική φράση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί λόγω της εσφαλμένης ερμηνείας των προϋποθέσεων που τίθενται με τα σημεία i έως iii, της διατάξεως αυτής.

61 Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή, η μόνη δυνατή ερμηνεία του άρθρου 72 του ΚΥΚ και του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ είναι η προταθείσα πρωτοδίκως από τον A. P. Roodhuijzen. Κατά συνέπεια, εφόσον η μη έγγαμη σχέση συμβίωσης, έστω και ιδιωτικού δικαίου, συνάφθηκε με ένα μόνο πρόσωπο το οποίο δεν έχει καμία στενή συγγενική σχέση με τον υπάλληλο, κανείς από τους δύο συντρόφους δεν διατελεί σε έγγαμη σχέση συμβίωσης ούτε σε άλλη μη έγγαμη σχέση συμβίωσης και, καθόσον προσκόμισε στην Επιτροπή έγγραφο που να πιστοποιεί τη μη έγγαμη σχέση συμβίωσης, η Επιτροπή υποχρεούται να αναγνωρίσει τη σχέση αυτή προκειμένου να υπαχθεί στο ΚΣΥΑ ο σύντροφος της μη έγγαμης

σχέσης συμβίωσης. Επομένως, δεν μπορεί να απαιτείται η απόδειξη, όπως επιβάλλει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ότι η σχέση συμβίωσης παρουσιάζει ορισμένες ομοιότητες με τον γάμο καθώς και «ορισμένη σταθερότητα». Συγκεκριμένα, η τεθείσα με το σημείο i προϋπόθεση δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια αυτή.

62 Ο A. P. Roodhuijzen υποστηρίζει ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος, καθόσον η Επιτροπή δεν αμφισβητεί τη συλλογιστική βάσει της οποίας το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης απέρριψε τα επιχειρήματά της, αλλά σκοπεί απλώς στην επανεξέταση του δικογράφου της προσφυγής.

63 Εξάλλου, ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι αβάσιμος. Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ερμηνεύοντας αυτοτελώς την κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, σημείο i, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ έννοια «σύντροφοι μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», υπό την έννοια ότι μια τέτοια σχέση συμβίωσης πρέπει να παρουσιάζει ορισμένες ομοιότητες με τον γάμο (βλ. σκέψη 52 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

64 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης εξέτασε συγκεκριμένα αν η επίμαχη σύμβαση συμβίωσης είναι «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης» υπό την έννοια του ΚΥΚ. Συναφώς, δεν ασκεί επιρροή το ότι η ολλανδική νομοθεσία εξομοιώνει τη σχέση συμβίωσης «samenlevingsoveenkomst» με γάμο ή με καταχωρισμένη σχέση συμβίωσης «geregistreerd partnerschap».

65 Υπό τις συνθήκες αυτές, η διαπίστωση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης ότι οι μόνες μη έγγαμες σχέσης συμβίωσης που μπορούν να ληφθούν υπόψη βάσει του ΚΣΥΑ είναι τα «ζεύγη», όπερ είναι η περίπτωση του A. P. Roodhuijzen και της συντρόφου του, δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση επειδή η σχέση συμβίωσης «samenlevingsoveenkomst» μπορεί in abstracto να συναφθεί από δύο ή περισσότερα πρόσωπα με συγγενικό δεσμό. Διαφορετική ερμηνεία, μη λαμβάνουσα υπόψη τη συγκεκριμένη μη έγγαμη σχέση συμβίωσης στην οποία διατελούν τα πρόσωπα αυτά, συνεπάγεται δυσμενή διάκριση μεταξύ υπαλλήλων λόγω του αόριστου χαρακτήρα της μη έγγαμης σχέσης συμβίωσής τους.

66 Επικουρικώς, ο A. P. Roodhuijzen διατείνεται ότι η έννοια του «υπαλλήλου που έχει καταχωριστεί ως σύντροφος σταθερής μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», στην εισαγωγική περίοδο του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, δεν αφορά την καταχωρισμένη σχέση συμβίωσης «geregistreerd partnerschap». Συγκεκριμένα, από την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Απριλίου 1986, 59/85, Reed (Συλλογή 1986, σ. 1283, σκέψεις 12 και 13), προκύπτει ότι «ερμηνεία των νομικών όρων στηριζόμενη στην κοινωνική εξέλιξη πρέπει να γίνεται μετά από μελέτη της καταστάσεως σε όλη την Κοινότητα και όχι μόνο σε ένα κράτος μέλος» (βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Mischo στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση D και Σουηδία κατά Συμβουλίου, προαναφερθείσα, Συλλογή 2001, σ. I-4322, σκέψη 43).

67 Εξάλλου, αν ο κοινοτικός νομοθέτης είχε την πρόθεση να προβλέψει μόνον τις «καταχωρισμένες» μη έγγαμες σχέσεις συμβίωσης, τις οποίες διέπει ο νόμος και των οποίων τα αποτελέσματα εξομοιούνται με τα του γάμου, θα είχε αναφερθεί στο «νομικό καθεστώς» των συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

68 Στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή αμφισβητεί την ερμηνεία της έννοιας «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης» του ΚΥΚ, που δόθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Ως εκ τούτου, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς του A. P. Roodhuijzen, ο λόγος αυτός δεν σκοπεί την επανεξέταση των όσων προβλήθηκαν με το δικόγραφο της προσφυγής και, συνεπώς, δεν μπορεί να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

69 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί αν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ερμηνεύοντας αυτοτελώς την κατά το έννοια άρθρο 72, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης».

70 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο περιεχόμενο μιας διατάξεως του κοινοτικού δικαίου που δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών, για τον προσδιορισμό της εννοίας και της σημασίας της, πρέπει κανονικά να δίδεται αυτοτελής

ερμηνεία εντός ολόκληρης της Κοινότητας, με βάση τα συμφραζόμενα και τον σκοπό που επιδιώκει η σχετική κανονιστική ρύθμιση (απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Ιανουαρίου 1984, 327/82, Ekro, Συλλογή 1984, σ. 107, σκέψεις 11). Ωστόσο, ελλείψει ρητής παραπομπής, η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου μπορεί να συνεπάγεται ενδεχομένως αναφορά στο δίκαιο των κρατών μελών όταν ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να ανεύρει στο κοινοτικό δίκαιο ή στις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου τα στοιχεία βάσει των οποίων θα μπορούσε να προσδιορίσει το περιεχόμενο και την έκτασή της, στο πλαίσιο αυτοτελούς ερμηνείας (αποφάσεις Díaz García κατά Κοινοβουλίου, προαναφερθείσα, σκέψη 36, και Khouri κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 32).

71 Εν προκειμένω, πρέπει να εξεταστεί αν το κοινοτικό δίκαιο και ειδικότερα ο ΚΥΚ παρέχουν στον κοινοτικό δικαστή επαρκείς ενδείξεις βάσει των οποίων δύναται να διευκρινίσει, στο πλαίσιο αυτοτελούς ερμηνείας, το περιεχόμενο της κατά το άρθρο 72, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ έννοιας της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» ή αν, αντιθέτως, οι κρίσιμες για την υπόθεση διατάξεις του ΚΥΚ παραπέμπουν επί του σημείου αυτού σιωπηρώς στο εθνικό δίκαιο.

72 Προς τούτο, πρέπει να αναλυθούν οι κρίσιμες για την υπόθεση διατάξεις του ΚΥΚ. Η ανάλυση αυτή οδηγεί, πρώτον, στην απόρριψη του επιχειρήματος της Επιτροπής ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν έλαβε υπόψη του την προϋπόθεση «καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης», η οποία φέρεται ότι τίθεται με την εισαγωγική φράση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ (βλ., μεταξύ άλλων, σκέψεις 50 έως 52, 54 και 56 ανωτέρω). Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, βασιζόμενο στο γράμμα του άρθρου 72, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ, ορθώς έκρινε ότι, για τον καθορισμό της έννοιας του «συντρόφου μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης ενός υπαλλήλου», το άρθρο 72 του ΚΥΚ παραπέμπει αποκλειστικά στις τρεις πρώτες προϋποθέσεις του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

73 Εξάλλου, τα δύο προαναφερθέντα άρθρα έχουν διαφορετικό αντικείμενο. Το μεν άρθρο 1, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ καθορίζει τις προϋποθέσεις θεμελιώσεως του δικαιώματος επιδόματος στέγης, το δε άρθρο 72 του ΚΥΚ προβλέπει, υπό ορισμένες λιγότερο αυστηρές προϋποθέσεις που αλληλεπικαλύπτονται εν μέρει με τις προϋποθέσεις περί του δικαιώματος οικογενειακού επιδόματος, την υπαγωγή του συντρόφου μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης ενός υπαλλήλου στο ΚΣΥΑ. Επομένως, από τις προαναφερθείσες διατάξεις του ΚΥΚ προκύπτει ότι ο ΚΥΚ αναφέρεται σε μία

μόνον έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», εξαρτώντας τη χορήγηση του επιδόματος στέγης σε υπάλληλο ο οποίος διατελεί σε μη έγγαμη σχέση συμβίωσης από μία πρόσθετη προϋπόθεση.

74 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι το άρθρο 72 του ΚΥΚ δεν παραπέμπει στην εισαγωγική φράση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ εξηγείται από το ότι, εν πάση περιπτώσει, η φράση αυτή δεν περιλαμβάνει κανένα συγκεκριμένο στοιχείο σχετικά με την έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης».

75 Συγκεκριμένα, λαμβανομένης υπόψη της μεγάλης ετερογένειας των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά την εφαρμογή των νομικών καθεστώτων που αναγνωρίζουν διάφορες μορφές ένωσης, πέραν του γάμου, η έννοια «του υπαλλήλου ο οποίος έχει καταχωριστεί ως σύντροφος σταθερής μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», για την οποία γίνεται λόγος στην εισαγωγική φράση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, δεν μπορεί καθεαυτή να ερμηνευθεί ως αναφερόμενη σε καθεστώς «καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης» σαφώς προσδιοριζόμενο στο σύνολο των κρατών μελών, το οποίο αντιστοιχεί εν προκειμένω, στο ολλανδικό δίκαιο, με την καταχωρισμένη σχέση συμβίωσης «geregistreerd partnerschap». Υπό το πρίσμα αυτό, και στο παρόν στάδιο εξελίξεως των διαφόρων εθνικών νομικών συστημάτων, η έννοια της «καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης» διαφέρει, συνεπώς, από την έννοια «γάμος», το περιεχόμενο του οποίου προσδιορίζεται σαφώς στο σύνολο των κρατών μελών και βάσει της οποίας ο κοινοτικός δικαστής όρισε την κατά του ΚΥΚ έννοια του γάμου ως αφορώσα αποκλειστικώς σχέση στηριζόμενη στον πολιτικό γάμο κατά την παραδοσιακή έννοια του όρου (απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Ιανουαρίου 1999, Τ-264/97, D κατά Συμβουλίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 1999, σ. I-A-1 και II-1, σκέψη 26).

76 Κατά συνέπεια, η κατά τον ΚΥΚ έννοια της «καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης» μπορεί αποκλειστικά να οριστεί λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών διατάξεων του ΚΥΚ, ειδικότερα δε των ενδείξεων που προκύπτουν από τις τεθείσες με το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, ελλείψει κοινώς αποδεκτής έννοιας της «καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης», η απλή μνεία στην εισαγωγική φράση του άρθρου αυτού περί του περιεχομένου μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης δεν αρκεί για τον καθορισμό της εν λόγω έννοιας.

77 Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής (βλ. σκέψη 56 ανωτέρω), η μνεία αυτή δεν μπορεί επομένως να νοηθεί ως επιβάλλουσα συγκεκριμένη προϋπόθεση «καταχωρίσεως» ή ως απαιτούσα να «ρυθμίζεται από τον νόμο» η μη έγγαμη σχέση συμβίωσης, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του γάμου. Συγκεκριμένα, ο όρος «καταχωρισμένη» της προπαρατεθείσας εισαγωγικής φράσεως αναφέρεται αποκλειστικά σε ορισμένα τυπικά στοιχεία που διευκρινίζονται στην πρώτη προϋπόθεση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

78 Στο πλαίσιο αυτό, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ότι δεν έκρινε ότι η εισαγωγική φράση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ συνεπάγεται εν προκειμένω την απαίτηση υπάρξεως καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης «geregistreerd partnerschap».

79 Δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί αν, όπως η έννοια «γάμος» ερμηνεύεται ως καταρχήν κοινοτική έννοια (βλ. αποφάσεις Reed, προαναφερθείσα, σκέψη 15, και D και Σουηδία κατά Συμβουλίου, προαναφερθείσα, σκέψη 26), από το σύνολο των σχετικών διατάξεων του ΚΥΚ μπορεί επίσης να συναχθεί και μια κοινοτική έννοια «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης» ή αν, ελλείψει επαρκών στοιχείων, ο ΚΥΚ παραπέμπει σιωπηρώς στα εθνικά δίκαια.

80 Συναφώς, τονίζεται εκ προοιμίου ότι, αντιθέτως προς την προτεινόμενη από την Επιτροπή προσέγγιση που βασίζεται στην απόφαση D και Σουηδία κατά Συμβουλίου, προαναφερθείσα (βλ. σκέψη 57 ανωτέρω), ο κοινοτικός δικαστής δεν υποχρεούται να εξετάσει, στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς, αν η «καταχωρισμένη σχέση συμβίωσης» εξομοιούται με γάμο και δημιουργεί στα έγγαμα ζεύγη δικαίωμα στα πλεονεκτήματα που χορηγεί ο ΚΥΚ, επειδή έχει έναντι των ενδιαφερομένων και των τρίτων έννομα αποτελέσματα που προσομοιάζουν με τα του γάμου. Εν προκειμένω, στον κοινοτικό δικαστή απόκειται μόνο να αποφανθεί επί του εντελώς διαφορετικού ζητήματος της ερμηνείας της έννοιας «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης» στην οποία ρητώς αναφέρεται ο ΚΥΚ.

81 Όπως επισήμανε το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, από την αιτιολογική σκέψη 8 του κανονισμού 723/2004 προκύπτει ρητώς ότι ο κοινοτικός νομοθέτης είχε την πρόθεση να επεκτείνει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα πλεονεκτήματα που παρέχονται στα

έγγαμα ζεύγη στους «υπαλλήλους που τελούν σε μη έγγαμη σχέση συμβίωσης αναγνωρισμένη από ένα κράτος μέλος ως σταθερή σχέση συμβίωσης». Εντούτοις, η έννοια των «συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» στους οποίους, σύμφωνα με τον προαναφερθέντα σκοπό, ο ΚΥΚ παρέχει ορισμένα δικαιώματα μπορεί να συναχθεί από τις τεθείσες με το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, προϋποθέσεις, μεταξύ άλλων, υπό το πρίσμα της αιτιολογικής αυτής σκέψης.

82 Συγκεκριμένα, από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις προκύπτει ότι η ύπαρξη μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης, κατά τον ΚΥΚ, συνεπάγεται, αφενός, την ένωση δύο προσώπων και, αφετέρου, τυπικά στοιχεία.

83 Συναφώς, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ορθώς έκρινε καταρχήν, με τη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η απαίτηση ένωσης δύο προσώπων –κατ' αντίθεση προς τα άλλα είδη μη εγγάμων σχέσεων συμβίωσης τα οποία επίσης αναγνωρίζει εν προκειμένω το ολλανδικό δίκαιο υπό το καθεστώς του «samenlevingsovereenkomst» (βλ. σκέψη 6 ανωτέρω)– απορρέει από τον όρο «ζεύγος», που χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, στην πρώτη προϋπόθεση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ. Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από τη δεύτερη και τρίτη προϋπόθεση του προαναφερθέντος άρθρου, αποκλείοντας, αφενός, τις καταστάσεις όπου ο ένας ή ο έτερος των συντρόφων διατελεί σε έγγαμη σχέση συμβίωσης ή σε άλλη μη έγγαμη σχέση συμβίωσης και, αφετέρου, τις καταστάσεις όπου οι σύντροφοι έχουν στενό οικογενειακό δεσμό.

84 Η απαίτηση αυτή ένωσης δύο προσώπων συνεπάγεται ότι, όπως περί του συζύγου, ο «σύντροφος μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» υπαλλήλου, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 72 του ΚΥΚ, ή ο «σταθερός σύντροφός του», κατά το γράμμα της προαναφερθείσας όγδοης αιτιολογικής σκέψης του κανονισμού 723/2004, διακρίνεται σαφώς των προστατευομένων προσώπων, ήτοι των τέκνων του οικείου υπαλλήλου και των λοιπών προστατευομένων προσώπων, υπό την έννοια του άρθρου 2 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, των οποίων τα δικαιώματα διασφαλίζονται από άλλες διατάξεις του ΚΥΚ, μεταξύ άλλων, από το άρθρο 72, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ. Η απαίτηση αυτή οδηγεί γενικότερα στον αποκλεισμό από την έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» του ΚΥΚ του συνόλου των καταστάσεων οι οποίες, χωρίς να χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ένωσης δύο προσώπων, δύνανται, ενδεχομένως, να καλύπτονται από μη έγγαμη σχέση συμβίωσης που αναγνωρίζεται από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, όπως η «samenlevingsovereenkomst». Συναφώς, η έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» που περιλαμβάνεται στον ΚΥΚ συμπίπτει επομένως με τον ορισμό που έκανε δεκτό το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων

του Ανθρώπου με την απόφαση Burden κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προαναφερθείσα, επικληθείσα από την Επιτροπή (βλ. σκέψη 55 ανωτέρω).

85 Στη συνέχεια, οι τυπικές απαιτήσεις απορρέουν επίσης από την πρώτη προϋπόθεση του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του ΚΥΚ, που προβλέπει ότι «το ζεύγος προσκομίζει επίσημο έγγραφο, αναγνωριζόμενο ως τέτοιο από κράτος μέλος ή από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή κράτους μέλους, που βεβαιώνει το καθεστώς τους ως συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης». Από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι απαιτείται, αφενός, η προσκόμιση επισήμου εγγράφου πιστοποιούντος το καθεστώς των ενδιαφερομένων ως συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης και, αφετέρου, η αναγνώριση του επισήμου χαρακτήρα του εν λόγω εγγράφου από το οικείο κράτος μέλος. Εν προκειμένω, λαμβανομένης υπόψη της ποικιλίας των εννόμων καταστάσεων που μπορούν να καλύπτονται από «samenlevingsovereenkomst» δυνάμει του ολλανδικού δικαίου (βλ. σκέψη 6 ανωτέρω), το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ορθώς έκρινε, με τις σκέψεις 33, 39 και 54 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η προσκόμιση τέτοιας νομικής πράξης, καταρτισθείσας ενώπιον συμβολαιογράφου, πληροί την απαίτηση προσκομίσεως επίσημου εγγράφου σχετικά με την κατάσταση των προσώπων, λόγω του ότι το έγγραφο αυτό είναι δημόσιο εφόσον συνάφθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Όσον αφορά την αναγνώριση του επίσημου χαρακτήρα του νομικού αυτού εγγράφου από κράτος μέλος, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, έκρινε ότι, εν προκειμένω, η αναγνώριση αυτή προκύπτει από τη βεβαίωση της Πρεσβείας των Κάτω Χωρών στο Λουξεμβούργο, με την οποία πιστοποιείται ότι το καθεστώς των ενδιαφερομένων ως συντρόφων μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης αναγνωρίζεται στις Κάτω Χώρες.

86 Από το σύνολο των θεωρήσεων αυτών προκύπτει ότι, βάσει των κρίσιμων για την υπόθεση διατάξεων του ΚΥΚ, η έννοια «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης» μπορεί να καθοριστεί ως έχουσα ορισμένες ομοιότητες με τον γάμο, όπως έκρινε και το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης με τη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Εντούτοις, οι διατάξεις αυτές δεν απαιτούν η «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης» να εξομοιούται με τον γάμο. Συναφώς, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ορθώς έκρινε ότι η απαίτηση αυτή αντιστοιχεί με την επιβολή πρόσθετης προϋποθέσεως μη προβλεπόμενης με τον ΚΥΚ (σκέψη 52 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως).

87 Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής (βλ. σκέψη 58 ανωτέρω), η αυτοτελής ερμηνεία της έννοιας «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης» δεν θίγει την αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών σε θέματα οικογενειακής καταστάσεως και τον καθορισμό των εξ αυτής απορρεουσών παροχών. Συγκεκριμένα, καθόσον ο δεδομένος ορισμός αφορά έννοια του ΚΥΚ, το πεδίο εφαρμογής του οριοθετείται κατ' ανάγκη από

το πλαίσιο του ΚΥΚ. Διέπει αποκλειστικά την χορήγηση ορισμένων κοινωνικών πλεονεκτημάτων που παρέχει ο ΚΥΚ στους υπαλλήλους και στο λοιπό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και δεν παράγει κανένα αποτέλεσμα στα κράτη μέλη, τα οποία καθορίζουν ελευθέρως την εφαρμογή των νομικών καθεστώτων που αναγνωρίζουν τις πέραν του γάμου σχέσεις συμβίωσης, κατά πάγια νομολογία (βλ., συναφώς, αποφάσεις Reed, προαναφερθείσα, σκέψεις 13 έως 15, και Maruko, προαναφερθείσα, σκέψεις 59 και 73).

88 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να απορριφθεί και το επιχείρημα της Επιτροπής, που βασίζεται σε ορισμένες διατάξεις της οδηγίας 2004/38 (βλ. σκέψη 60 ανωτέρω). Αντιθέτως προς την κατά τον ΚΥΚ έννοια «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης», οι διατάξεις αυτές παράγουν αποτελέσματα σε όλα τα κράτη μέλη και σκοπούν, επομένως, τη μη καταστρατήγηση της αρμοδιότητας των κρατών μελών όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση και τα εξ αυτής απορρέοντα δικαιώματα.

89 Εξάλλου, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, η έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» του ΚΥΚ δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καλύπτει μόνον τις μη έγγαμες σχέσεις συμβίωσης που νοούνται αποκλειστικώς, δυνάμει του εθνικού δικαίου, ως παράγουσες παρεμφερή με τον γάμο αποτελέσματα (βλ. σκέψεις 51 και 52 ανωτέρω). Συναφώς, η θέση της Επιτροπής δεν βρίσκει κανένα έρεισμα στις διατάξεις του ΚΥΚ ή στους σκοπούς που επιδιώκει ο ΚΥΚ, και αντιστοιχεί με πρόθεση επιβολής πρόσθετης προϋποθέσεως, που δεν δικαιολογείται από τους σκοπούς που επιδιώκει ο κοινοτικός νομοθέτης.

90 Συγκεκριμένα, από την προηγηθείσα ανάλυση (βλ. σκέψεις 82 έως 86 ανωτέρω) προκύπτει ότι, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΚΥΚ, η ύπαρξη «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» απαιτεί αποκλειστικά ένωση δύο προσώπων και ορισμένα τυπικά στοιχεία. Κατά συνέπεια, αρκεί να πληρούνται στην υπό εξέταση περίπτωση οι προϋποθέσεις αυτές, ανεξαρτήτως του αν προβλέπονται επιτακτικώς από την εφαρμοστέα εθνική νομολογία ή αν βάσει της νομοθεσίας αυτής απόκεινται στη διακριτική ευχέρεια των ενδιαφερομένων. Συναφώς, είναι αλυσιτελές το γεγονός ότι, βάσει της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας, μπορεί να περιλαμβάνονται υπό την ίδια έννοια διαφορετικές έννομες καταστάσεις, σε συνάρτηση με τη βούληση των μερών, τα

οποία ελευθέρως καθορίζουν το περιεχόμενο και τον τύπο της σύμβασής τους συμβίωσης, καθόσον η συναφθείσα μη έγγαμη σχέση συμβίωσης πληροί τις απαιτούμενες κατά τον ΚΥΚ προϋποθέσεις.

91 Επιπλέον, όπως υποστηρίζει και ο A. P. Roodhuijzen (βλ. σκέψη 65 ανωτέρω), η ούτως προτεινόμενη από την Επιτροπή πρόσθετη προϋπόθεση συνεπάγεται δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος ορισμένων υπαλλήλων λόγω του αορίστου τύπου της μη έγγαμης σχέσης συμβίωσής τους, ενώ η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία αναγνωρίζει τη μη έγγαμη αυτή σχέση και πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις του ΚΥΚ. Η λύση αυτή, όχι μόνον δεν λαμβάνει υπόψη της τις λυσιτελείς διατάξεις του ΚΥΚ, αλλά, επιπροσθέτως, βασίζεται σε αλλοίωση της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας. Συναφώς, επισημαίνεται ότι το ολλανδικό δίκαιο αναγνωρίζει ότι η «samenlevings-overeenkomst» μπορεί να έχει ορισμένα αποτελέσματα παρεμφερή με τα του γάμου.

92 Τρίτον, πρέπει να εξεταστεί η επικουρικώς προβαλλόμενη επιχειρηματολογία της Επιτροπής σχετικά με την ερμηνεία της πρώτης προϋποθέσεως του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ (βλ. σκέψεις 60 και 61 ανωτέρω), κατά την οποία, εφόσον η υπό εξέταση μη έγγαμη σχέση συμβίωσης συνάφθηκε με πρόσωπο που δεν έχει κανένα στενό συγγενικό δεσμό με τον υπάλληλο, κανείς από τους συντρόφους δεν διατελεί σε έγγαμη σχέση συμβίωσης ή σε άλλη μη έγγαμη σχέση συμβίωσης και πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις, δεν απόκειται στο οικείο κοινοτικό όργανο να εξακριβώσει αν η εν λόγω μη έγγαμη σχέση συμβίωσης έχει ορισμένες ομοιότητες με τον γάμο και ορισμένη σταθερότητα.

93 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η έννοια «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης» του ΚΥΚ έχει ορισμένες ομοιότητες με την έννοια του γάμου. Ωστόσο, πέραν των τυπικών απαιτήσεων, η μόνη ουσιαστική προϋπόθεση που προκύπτει από τις σχετικές διατάξεις του ΚΥΚ αφορά την ύπαρξη ένωσης δύο προσώπων, όπως κρίθηκε (βλ. σκέψεις 82 έως 86 ανωτέρω).

94 Καθόσον ορισμένα είδη «μη εγγάμων σχέσεων συμβίωσης» που αναγνωρίζονται εντός των κρατών μελών, όπως η «samenlevingsovereenkomst» στις Κάτω Χώρες, μπορούν, ενδεχομένως, να καλύπτουν έννομες καταστάσεις οι οποίες δεν πληρούν τα προαναφερθέντα κριτήρια που καθορίζουν την έννοια της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» του ΚΥΚ, όπως κρίθηκε (βλ. σκέψεις 83 έως 85 και 90 ανωτέρω), στην

περίπτωση αυτή, απόκειται στο οικείο κοινοτικό όργανο να εξακριβώσει, υπό τον έλεγχο του κοινοτικού δικαστή, αν πληρούνται οι τεθείσες με τον ΚΥΚ προϋποθέσεις.

95 Συνεπώς, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ορθώς έκρινε, με τις σκέψεις 35 και 52 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αναγνώριση της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» κατά τον ΚΥΚ δεν μπορεί να απορρέει από την εκτίμηση και μόνον του οικείου κράτους μέλους, εν προκειμένω από τον ισχυρισμό που περιλαμβάνεται στο πιστοποιητικό της Πρεσβείας των Κάτω Χωρών στο Λουξεμβούργο.

96 Ωστόσο, μολονότι ο ΚΥΚ, για την αναγνώριση της υπάρξεως «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης», απαιτεί να αποδεικνύεται ότι οι σύντροφοι συμβιώνουν κατά τρόπο σταθερό, δεν απαιτεί οι σύντροφοι να συνδέονται με συγκεκριμένα αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις. Η απαιτούμενη από τον ΚΥΚ ομοιότητα με τον γάμο προκύπτει ακριβώς από τη συμβίωση αυτή καθώς και από τυπικά στοιχεία (βλ. σκέψεις 82 έως 86 ανωτέρω). Ως εκ τούτου, εφόσον ο οικείος υπάλληλος αποδεικνύει ότι η μη έγγαμη σχέση συμβίωσης που συνήψε πληροί τις δύο προϋποθέσεις, δεν απόκειται στο οικείο όργανο –αντιθέτως προς όσα έκρινε το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης με τη σκέψη 39, in fine, της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως– να εξετάσει περαιτέρω αν τα αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις που συνάπτουν οι σύντροφοι μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης με τη σύμβασή τους ρυθμίζουν τη συμβίωσή τους κατά τρόπο συστηματικό και λεπτομερή. Ελλείψει κάθε συναφούς στοιχείου στον ΚΥΚ, η άσκηση του ελέγχου αυτού συνεπάγεται ότι η αναγνώριση της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης» εξαρτάται από μη προβλεπόμενες στον ΚΥΚ προϋποθέσεις.

97 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ορθώς εξακρίβωσε, λαμβάνοντας υπόψη τα έγγραφα που προσκόμισε ο A. P. Roodhuijzen στη διοίκηση, ότι ο ίδιος και η Η. συμβίωναν κατά σταθερό τρόπο (σκέψη 42 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως). Εξάλλου, η Επιτροπή ουδόλως αμφισβητεί το θέμα αυτό.

98 Αντιθέτως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εξετάζοντας λεπτομερώς, κατόπιν αναλύσεως τόσο της συναφθείσας μεταξύ του προσφεύγοντος πρωτοδίκως και της Η. «samenlevingsovereenkomst» όσο και των διατάξεων της ολλανδικής νομοθεσίας, τα αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις σχετικά με τη σχέση συμβίωσης του A. P. Roodhuijzen και της συντρόφου του. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς την ακολουθηθείσα με τις σκέψεις 43 έως 46 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προσέγγιση, ο ΚΥΚ δεν επιβάλλει να εξεταστεί αν οι συνέπειες που απορρέουν από τη μη έγγαμη σχέση συμβίωσης που συνήψε ο οικείος υπάλληλος «εξομοιούνται από πολλές απόψεις» με τις συνέπειες του γάμου, και δη καταχωρισμένης σχέσης συμβίωσης «geregistreerd partnerschap».

99 Επομένως, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση βαρύνεται με πλάνη περί το δίκαιο καθόσον το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης προέβη στην προαναφερθείσα εξέταση με τις σκέψεις 43 έως 46, κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων του άρθρου 72 του ΚΥΚ και του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

100 Εντούτοις, καθόσον, πέραν του ελέγχου των πρόσθετων μη προβλεπομένων από τον ΚΥΚ προϋποθέσεων, περί του οποίου γίνεται λόγος στις σκέψεις 98 και 99 ανωτέρω, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ορθώς έκρινε περαιτέρω ότι πληρούται το σύνολο των προβλεπομένων στον ΚΥΚ προϋποθέσεων σχετικά, αφενός, με την ύπαρξη συμβίωσης και, αφετέρου, με τα τυπικά στοιχεία, η προαναφερθείσα πλάνη περί το δίκαιο δεν είναι ικανή να θίξει το κύρος της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης [βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Απριλίου 2007, C-282/05 P, Holcim (Deutschland) κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-2941, σκέψη 33, και της 26ης Μαρτίου 2009, C-113/07 P, Selex Sistemi Integrati κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-2207, σκέψη 81].

101 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος αναιρέσεως που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της έννοιας «μη έγγαμη σχέση συμβίωσης».

102 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η εξέταση του επικουρικώς προβαλλομένου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, εκ περισσού εξετασθείσας με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (βλ. σκέψη 24 ανωτέρω). Συγκεκριμένα, ο λόγος αυτός δεν ασκεί επιρροή, καθόσον το διατακτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως βασίζεται προφανώς στην πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της έννοιας της «μη έγγαμης σχέσης συμβίωσης».

103 Επομένως, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

104 Κατά το άρθρο 148, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Πρωτοδικείο αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων.

105 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, το οποίο εφαρμόζεται επί της διαδικασίας αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 144 του κανονισμού αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εφόσον η Επιτροπή ηττήθηκε και ο A. P. Roodhuijzen υπέβαλε σχετικό αίτημα, η Επιτροπή φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο αναιρεσείων στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (αναιρετικό τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στα δικαστικά της έξοδα καθώς και στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο Anton Pieter Roodhuijzen στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.

Jaeger Tiili Azizi

Meij Βηλαράς

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Οκτωβρίου 2009.

(υπογραφές)